

Szentandrás a Galgamenti Népfőiskola Alapítványa
Postacím: 2193 Galgahévíz, Fő út 106.
Telefon: (28) 460-276

Számlaszám: 65900152-13011794

Kedves Óvodapedagógusok!

2013. október 10-én, csütörtökön 10 órai kezdettel ismét Galgamenti Regionális Komposztbuli lesz!

A Humusz Szövetséggel közösen idén is arra kérjük az oktatási intézményeket, hogy a Komposztálás Ünnepe napján illetve egész októberben legyenek ehhez kapcsolódó programok az országban.

Kísérjétek figyelemmel a www.komposztalj.hu honlapot! Amint lehet, regisztráljatok is, erre még a felületet nem nyitották meg a honlapon.

Ezúttal a Galgamenti Regionális Komposztbuli helyszíne Zsámbok, a szervezést a Kacó Óvoda pedagógusai vállalták.

Arra kérjük az óvónőket, hogy ismerkedjenek meg gyerekek a következő fákkal:

VADGESZTENYE,

DIÓ,

TÖLGY

s behatóan tanulmányozzanak egy kiválasztott fát, melyet sétával, kirándulással felkeresnek.

Kérjük szépen az óvodásokat, hogy rajzolják, fessék le a kiválasztott, meglátogatott, megismert fát.

Szabadon szállhat a Fantáziájuk ☺ , álmodhatnak a fa köré mesét, mesebeli lényeket, de természetesen valóságos élőlényekkel is benépesíthetik a fa környezetét.

Minden alkotásnak legyen címe – s a kis alkotó/k neve is kerüljön rá!

Javaslatok:

Figyeljük meg:

- a levelek formáját, színét, a szeldelt levelek a számosságát
- a termések formáját, színét.
- a fa kérgének színét, mintázatát
- a fa körül fellelhető más élőlények nyomait (bogarak, rágcsálók, madarak)
- a fa gyökereinek mélységét érzékeltessük a gyerekekkel (kb. oly mélyre hatolnak, mint amilyen magas a fa föld feletti része)

Nézzük meg a földön, találunk e lehullott leveleket. Mi történik a lehullott levelekkel?

Beszélgessük az erdei avar, illetve a kerti komposzt szerepéről a gyerekekkel. Mutassunk rá arra, miért nem szabad égetni a faleveleket pl.: értékes alapanyag elvész, levegőszennyezést okoz.

A diólevél növekedésgátló és savas anyagokat is tartalmaz, továbbá lassabban is bomlik le (ezért a szelektív komposztba - Tura, Szelektív Kft. gyűjtőrendszere - nem tehető), ennek ellenére házunk táján, a kiskertekben komposztálhatók a levelek, mégpedig lombkomposztálással.

<http://www.felsofokon.hu/komposzt-mano/2012/03/27/diofalevel-es-tarsai-esete>

Amelyik óvodában működő komposztkeret van, ott érdemes szétbontani a keretet és a komposztot átforgatni, esetleg aprítani, belocsolni és félretenni további érés érdekében. <http://www.felsofokon.hu/komposzt-mano/2012/10/22/eljott-az-ideje-hogy-atforgassuk-komposztunkat>

Amennyiben érett komposzt képződött, azt az aljáról kiszedhetjük és felhasználásig félretelhetjük. (faültetés, balkonláda, hajtatas)

Beszélgessünk a termésekről, mint magokról!

Ültessünk egy-két szem diót, makkot közösen a gyerekekkel egy védett helyen (oviudvar, kert), s jelöljük, illetve a későbbiekben is kísérjük figyelemmel tavasszal is! Legyünk türelmesek!

Mi történik a termésekkel? Milyen állatok eszik a makkot? Mire jó a vadgesztenye termése? Mi mindenre jó a dióbél? Mit gyógyít a dió levele, mire jó a dió zöld burka?

Dolgozzunk fel ide illő meséket, néhány javaslatot csatoltan küldök.

Nagyon szép őszi időt és jó FA látogatást és FAntáziálást ☺ kívánunk!

Üdvözlettel a Kacó Óvoda óvodapedagógusai nevében is:

Nagy Andrea

Galgamenti Népfőiskola

70-38 19 287

Indulásképpen néhány ötlet a fák a meséken át:

Vadgesztenye – Marék Veronika: Kippkopp meséi

Egy blogot író tölgyfa ... Időrendben olvashatjuk a tölgyfa gondozóinak bejegyzéseit

<http://tolgyfa.blog.hu>

http://tolgyfa.blog.hu/2013/09/02/a_tuleles_torvenyei_210

Fésűs Éva: A büszke tölgyfa <http://tolgyfa.blog.hu/tags/C%C3%ADmk%C3%A9k>

Volt egyszer a köröskörül erdőben egy sudár, fiatal tölgyfa. Kék ég felé nyújtózkodott, lombjain át arany napfényt szitálgatott, és erős gyökerével a föld minden erejét magába szívta. Ő volt a legszebb az erdőn.

A madarak vágyakozva nézték erős ágai hajlását, védelmező lombját. Szerettek volna rá fészket rakni, de a tölgyfa dölyfösen rázta magát.

-Hess innen, hangos népség! Nem leszek fészektartó! Szép koronám nem ilyenre termett. Hess, hess!

Még a pihenő madárkát sem tűrte meg az ága hegyén, és ha olykor egy-egy tudatlan kis jövevény mégis megpróbálkozott rajta a fészekrakással, a büszke tölgy lerázta magáról a félig elkészült madárfészket. Őszidőben a mókusok vidáman felkapaszkodtak a derekára, és szépen kérték:

- Olyan éhesek vagyunk! Adj egy kis makkot!

A tölgyfa akkorát reccsent mérgében, hogy a mókuskák ijedtükben majdnem lepotyogtak róla. Csak a hízogató szél tudott befurakodni a lombjai közé. Annak a duruzsolását hallgatta reggeltől estig. Lassan mindenki elkerülte. Már az őz sem mert a kérgéhez törleszkedni. Igazán mondom, egyszer a saját szememmel láttam mellette kibújni egy gombát a földből, de amint észrevette, hogy hol van, gyorsan kalapot emelt, és elgyalogolt máshová. Képzeljétek! ... már az árnyéka sem kellett senkinek!

Egy darabig így is megvolt a tölgyfa. Hanem idővel az évgyűrűk vastagítani kezdték a derekát, és – tetszett vagy nem tetszett! – belebújt a kukac. Hosszú éjszakákon át kegyetlenül rágta. A tölgyfa hasogató fájdalmakra ébredt. Tavasz volt akkoriban. Minden fa boldogan érezte magában az új nedvek keringését, csak a tölgyfa állt rosszkedvűen, magányosan, szárazon. A féreg egyre jobban gyötörte.

- Ó, jaj nekem – sóhajtotta -, elpusztulok!

Keserves nyögését meghallotta a közelben tanyázó mókusasszonyka. Tüstént abbahagyta fiacskái mosdatását.

- Miért nem szóltál, hogy beteg vagy? – kérdezte sajnálkozva. – Mindjárt idehívom Harkály doktort!

- Nem kell! Nem kell! – hadonászott a fa. – Biztosan bosszút állna rajtam, és összevagdalna a csőrével, amiért nem engedtem be az odúmba.

- Ugyan, mit képzelsz? – csóválta fejét a mókus, és azért is elfutott a harkályért.

Harkály doktor tüstént ott termett. Még pici, piros sapkáját sem vette le a fejről. Nem sokat törődött a tölgyfa nyögésével. Végigkúszott rajta, körbekopogtatta, azután egy helyen megállt, és erős csőrét mélyen kérégebe ütötte.

- Megvagy, mihaszna férge! Ügyesen kiemelte, és – volt, nincs! – már el is tüntette éhes kis begyében.

A tölgyfa felsóhajtott: – Jobban vagyok!

Körös-körül őzek, mókusok leskelődtek, madarak figyelték, hogy mi lesz. Mindenki örült, amikor a doktor bekapta a kukacot. A tölgyfa pedig csodálkozva kérdezte:

- Miért segítettél rajtam? Hiszen énám mindenki haragszik!

Erre a körülállók kacagni kezdte, és a harangvirágok összekoccantották fejcskéküket.

- Ó, te tölgyfa!... Senki sem haragszik rád, hanem te haragudtál az egész világra!

Harkály doktor hozzátette:

- Beteg voltál, de most már meggyógyulsz. Orvosságot is rendeltem: sok vidámságra, madárdalra van szükséged.

- Meglesz! Meglesz! – kiáltották az állatok, és mindjárt körültáncolták.

A tölgyfa nagyon sokáig nem tudott szólni, csak állt közöttük, szégyenkezve. Aztán egyszer csak gondolt egyet, és kitérte ág-karjait a madarak felé:

- Gyertek ide, hozzám!

Azok nyomban odasereglettek, és örömben olyan vidáman kezdtek csivitelni, füttyögetni, énekelni, mintha mi sem történt volna.

Dió mesék - Magyar népmesék sorozat: Diódénes, A kicsi dió

<http://gyerektv.hu/rajzfilmsorozatok/magyar-nepmesek-a-kicsi-dio.mese>

<http://gyerektv.hu/rajzfilmsorozatok/magyar-nepmesek-diodenes.mese>

http://egyszervolt.hu/estimese/a-harom-dio-magyar-nepmese_20130823.html

A három dió (magyar népmese)

Volt egyszer egy igen-igen szegény ember. Olyan erősen szegény volt, hogy a három árva gyermekén kívül egyebe sem volt. Még azokat sem tudta mivel eltartani. Egy nap azt mondta nekik:

- Na, fiaim, vegyétek az utat elejetekbe, s menjete, ki merre lát, mert én nem tudlak titeket tartani. Nincs mivel, mert én szegény ember vagyok.

El is ment a három testvér, s mikor egy keresztúthoz értek, azt mondták, hogy

három esztendő múlva itt találkoznak, s akkor meglátják, ki mit szerzett. El is váltak, elmentek, ki merre.

Mikor betelt a három esztendő, eszébe jutott a legkisebb fiúnak, hogy haza kell indulnia. Egy öregembernél szolgált. De olyan becsületesen szolgált, hogy örökké jobban megcsinált mindent, mint ahogy mondták. Egy nap az öreg elé állott.

- Na, öregapám, betelt a három esztendő, s immár el kell mennem, hogy találkozzam a testvéreimmel. Amit megérdemlek, azt ad nekem fizetségbe.

Az öregember fel is kelt, elővett háromszáz aranyat, három diót, s letette az asztalra.

- Na, fiú, ha a pénzt elveszed, tudd meg, nem adom tiszta szívből. De ha elveszed a diót, azt tiszta szívből adom.

A fiú azt gondolta magában: „Amilyen tiszta szívből én őket szolgáltam, ha olyan tiszta szívből találja adni a diót, akkor azt veszem el.” Mondja is a fiú:

- Na, maradjon békével, öregapám! Elveszem a három diót, mert azt tudom, tiszta szívből adja, s ha élünk, még megérek ide.

- Járj békével, s az Isten adjon szerencsés utat, de én tudom, hogy ide hozzám soha meg nem kell térned.

Ment a fiú a keresztúthoz, s összetalálkozott a testvéreivel. Kérdik is egymást, ki mit kapott, mutassa meg. Testvérei elővették a sok aranyat, ő pedig a három diót. Kezdték szidni a testvérei, hogy három esztendőt három dióért szolgált.

- Nem baj, én ezt is szeretem. Nekem ez is jó, mert tiszta szívből adták.

A testvérek elzavarták a kisebbet, hogy ne egyszerre menjenek haza, mert ha édesapjuk meglátja a három diót, nem állja meg szidalom nélkül.

A kicsi bement az erdőbe, megvárta, míg testvérei előremennek, majd ő is elindult utánuk. Mentében megéhezett, de étele nem volt. Egy kúthoz ért, s azt gondolta magában: ha nincs mit egyen, legalább igyon. De mi jön eszébe? Törjön csak meg egy diót, megeszi, arra csak jobban esik a víz.

Elő is veszi a diót, de mikor megtöri, megrémül. Csorda juh kezdett kifolyni belőle. Csengettyű a nyakukban, de annyi volt, hogy nem is tudta megolvasni! „Ej - gondolta magában -, van mivel édesapámhoz hazamenjek.” Elfelejtette a szomorúságát, étlenségét, csak mehessen haza.

Az úton eszébe jutott, hogy még egy diót meg kéne törni. Mikor azt is megtörte, marhák kezdtek kifolyni belőle, s ökrök. Legutoljára egy szekér, két szép ökörrrel

befogva. Felült a szekérrre, a juhok s a marhák, mintha parancsra tennék, olyan szépen ballagtak utána.

Közel a házhoz eszébe jut a harmadik dió is. „Törjem csak fel ezt is, ne vigyem épen haza.” Abból meg egy világszép leány szállott ki. Mikor a fiú meglátta, úgy megörvendett, azt se tudta, hol van.

Mikor a másik két testvér hazaért, éppen csak megmutatták az aranyat, ki mit kapott, hát csak megérkezett a kisebb is. Egy esztana juhval, egy csorda marhával, s egy szép leánnyal az ökrös szekéren. Megijedt a két testvér, mikor meglátták, hogy honnét kapta ő azokat, mert mikor elváltak, csak három diója volt.

- Ugye, mondtam én nektek, hogy azt tiszta szívóól adták. Nem lehet, hogy az ember csak a pénznek örvendjen. Abból a három dióból kelt ki minden, amit itt láttok.

Most kacagjatok, ha tudtok!

Elindult a másik két testvér is, hogy megkeressék az öreget, akinél szolgált, de sem az öreget nem kapták meg, sem ők nem tértek meg többet soha.

Kisebb öccsük otthon maradt, s eltartotta édesapjukat is haláláig. S ő maga máig is él, ha meg nem halt. Még most is feji azt a nagy esztana juhót.

(esztana: juhakol)